

Příspěvky, přídavky a superdávka: jak se v nich vyznat a na co mám nárok

29.6.2026 - | Člověk v tísní

Doléhají na vás příliš vysoké ceny potravin, energií a nájemného? Nedokážete měsíc co měsíc vyjít s penězi? Ocitli jste se v hmotné nouzi a potřebujete zjistit, zda pro vás existuje pomoc?

V následujícím rozcestníku vám přehledně představíme, na jakou státní podporu – příspěvky, přídavky či sociální dávky, včetně superdávky – máte ve své životní situaci nárok.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) poskytuje celou řadu příspěvků, které mohou lidé v nouzi čerpat.

Pokud příspěvky rozdělíme podle kategorie „životní události“, tedy podle toho, v jaké životní situaci se právě nacházíte, snadno určíme, na jakou pomoc máte nárok. Do výčtu zahrnujeme také superdávku a mimořádné nesystémové příspěvky.

OBSAH

Dávky podle „životní události“:

1. drahé bydlení

2. zajištění základních životních potřeb

3. těhotenství, mateřství, dítě

4. pěstounství a poručnictví

5. zdravotní postižení a jiné znevýhodnění

6. ztráta zaměstnání, nezaměstnanost

7. odchod do důchodu

8. úmrtí

Nejčastější „životní události“ jsou následující:

1. drahé bydlení

- superdávka – složka na bydlení: jde o novinku státní sociální podpory, která nahrazuje dřívější příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení a o kterou si můžete žádat od 1. října 2025. Máte na ni nárok, pokud vaše náklady na bydlení jsou vyšší než 30 % příjmů domácnosti. Alespoň

jeden člen domácnosti musí ale mít právní titul k užívání bytu (být vlastníkem, mít nájemní či podnájemní smlouvu) a byt musí splňovat základní technické podmínky (být uzamykatelný, připojený k vodě a elektřině a další). O tom, jak si spočítat složku na bydlení podle příjmu domácnosti a další informace, si přečtěte více v našem detailnějším článku k superdávce.

- mimořádná okamžitá pomoc: na tuto dávku máte nárok, pokud jste zažili nečekanou životní situaci, např. přišli jste o bydlení nebo obdržíte vyúčtování energií s nedoplatkem. Nárok vám vzniká, pokud příslušný Úřad práce uzná, že jste v hmotné nouzi. Tuto dávku je možné čerpat i v případě, že potřebujete kočárek či postýlku nebo nemáte na začátku školního roku peníze na pomůcky pro děti. Dávka může být vyplácena i opakovaně. Více si přečtěte v našem detailnějším článku o mimořádné okamžité pomoci.

2. zajištění základních životních potřeb

- superdávka – složka na živobytí: nahrazuje dřívější příspěvek na živobytí (od 1. října 2025) a slouží na pomoc s úhradou nákladů na základní potřeby (jídlo, oblečení, hygiena). Její výše se stanoví jako rozdíl mezi životním minimem (ŽM) domácnosti a 70 % jejího příjmu. Jako dospělý žadatel na ni máte nárok v případě, když pracujete nebo práci aktivně hledáte (neplatí pro tzv. zranitelné osoby). Nárok na složku na živobytí mají jen domácnosti s příjmem pod 1,43násobek životního minima. O tom, jak si spočítat složku na živobytí podle příjmu domácnosti a další informace, si přečtěte více v našem detailnějším článku k superdávce.

3. těhotenství, mateřství, dítě

- peněžitá pomoc v mateřství (tzv. mateřská): na tuto dávku máte nárok, pokud jste nemocensky pojištěna – ať už od zaměstnavatele, nebo jako OSVČ (pozor, není totéž co zdravotní pojištění) a to za předpokladu, že jste odpracovala min. 270 kalendářních dnů za poslední 2 roky, doba pojištění nemusí být u jednoho zaměstnavatele. Prvních 6 týdnů po porodu náleží pomoc pouze matce, poté ji může pobírat i otec dítěte při splnění stejných podmínek (musí být nemocensky pojištěn). Peněžitá pomoc v mateřství se vyplácí jako 70 % z příjmu za posledních dvanáct měsíců (přesně si můžete výši pomoci spočítat na kalkulačce MPSV) a poskytuje se po dobu 28 týdnů, u dvojčat a vícčrat 37 týdnů. Více si přečtěte na stránkách ČSSZ o peněžitě pomoci v mateřství.
- otcovská: na tuto dávku má nárok otec dítěte, pokud má nemocenské pojištění – ať už od zaměstnavatele, nebo jako OSVČ (pozor, není totéž co zdravotní pojištění). Otcovská se vyplácí jako 70 % z příjmu za posledních dvanáct měsíců (přesně si můžete výši pomoci spočítat na kalkulačce MPSV) a poskytuje se po dobu 2 týdnů v období 6 týdnů ode dne narození dítěte. Více si přečtěte na stránkách ČSSZ o otcovské.
- vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství: na tuto dávku máte nárok, pokud jste nemocensky pojištěna – ať už od zaměstnavatele, nebo jako OSVČ (pozor, není totéž co zdravotní pojištění) – a pokud jste byla kvůli těhotenství nebo mateřství převedena na jinou práci a klesl vám kvůli tomu příjem. Dávka se poskytuje za dny, kdy trvalo převedení na jinou práci. Více si přečtěte na stránkách ČSSZ o vyrovnávacím příspěvku v těhotenství a mateřství.

I pokud nemáte potřebné nemocenské pojištění, máte nárok na následující příspěvky:

- rodičovský příspěvek (tzv. rodičovská): na tento příspěvek máte nárok, pokud pečujete o nejmladší dítě v rodině do 3 let věku. Pokud se vaše dítě narodilo do 31. 12. 2023, na rodičovský příspěvek máte stále nárok do 4 let jeho věku, a to v celkové výši 300 000 Kč. Můžete si zvolit měsíční výši příspěvku, a to do vyčerpání celkové částky 350 000 Kč, u dvojčat a vícčrat 700 000 Kč. Více si přečtěte na stránkách MPSV o rodičovském příspěvku.
- porodné: na tento příspěvek máte nárok, pokud se vám narodilo první nebo druhé dítě a máte nízký příjem. Příjem rodiny musí být nižší než 2,7násobek životního minima rodiny a porodné

lze využít maximálně dvakrát. Porodné má pevnou částku 13 000 Kč na první dítě a 10 000 Kč na druhé dítě. Více si přečtěte na stránkách MPSV o porodném.

- **superdávka – bonus na dítě:** novinka státní sociální podpory, o kterou si můžete žádat od 1. října 2025. Máte na ni nárok, pokud potřebujete pomoci s úhradou nákladů na nezaopatřené děti. Výše podpory závisí na příjmu domácnosti. Podmínkou čerpání je pravidelná školní docházka dětí, dospělí musí pracovat nebo aktivně práci hledat (neplatí pro tzv. zranitelné osoby). O tom, jak si spočítat bonus na dítě podle příjmu domácnosti, si přečtěte více v našem detailnějším článku k superdávce.
- **náhradní výživné:** na tuto dávku máte nárok, pokud máte nezaopatřené dítě, kterému druhý rodič neplatí výživné (lidově alimenty) nebo je platí jen částečně. Nárok na dávku může vzniknout v případě, kdy prokážete, že byl podán návrh na exekuci nebo soudní výkon rozhodnutí. Před podáním žádosti vám nesmí být hrazeno výživné (nebo je hrazeno v nižší výši) min. po dobu 4 měsíců. Náhradní výživné je rozdíl mezi částkou určenou soudem a částkou, kterou druhý rodič platí. Maximální výše dávky je 3 000 Kč. Více si přečtěte na stránkách MPSV o náhradním výživném.
- **mimořádná okamžitá pomoc:** tuto dávku je možné čerpat například v případě, když potřebujete kočárek či postýlku nebo nemáte na začátku školního roku peníze na pomůcky pro děti. Více si přečtěte výše v oddíle Drahé bydlení.

4. pěstounství a poručnictví

Pokud jste pěstouni či poručníci a máte děti svěřené do péče, máte nárok na dávky pěstounské péče. Mezi tyto dávky patří:

- **příspěvek na úhradu potřeb dítěte:** tento příspěvek nahrazuje dítěti výživné od rodičů a slouží k pokrytí běžných měsíčních výdajů dítěte. Jeho výše je závislá na věku dítěte (případně také na stupni závislosti dítěte na péči) – např. u dětí do 6 let činí 6 290 Kč měsíčně, od 18 do 26 let činí 9 220 Kč. Více si přečtěte na stránkách MPSV o příspěvku na úhradu potřeb dítěte.
- **odměna pěstouna:** nárok na tuto odměnu máte po dobu, kdy se o svěřené dítě jako pěstoun staráte. Výše odměny se vypočítává podle minimální mzdy, počtu svěřených dětí, jejich zdravotního stavu a typu pěstounské péče. Odměna pěstouna se považuje za příjem ze závislé činnosti a jako taková podléhá odvodům na sociální a zdravotní pojištění a dani z příjmů. Více si přečtěte na stránkách MPSV o odměně pěstouna.
- **příspěvek při pěstounské péči:** nárok na tuto dávku máte v případě, kdy máte dítě v pěstounské péči jakožto příbuzný nebo osoba blízká, nebo jste si dítě sami vybrali a požádali o svěření do péče – na rozdíl od zprostředkovaného pěstounství. Výše příspěvku se odvíjí od násobku životního minima v závislosti na počtu svěřených dětí, jejich zdravotním stavu a příbuzenském poměru k pěstounovi. Tento příspěvek nepodléhá odvodům na sociální a zdravotní pojištění ani dani z příjmů – jedná se o standardní sociální dávku. To znamená, že pěstoun není z titulu pobírání příspěvku při pěstounské péči zdravotně a sociálně pojištěn a musí si tyto odvody zajistit jinak, jako zaměstnanec, OSVČ, přes evidenci uchazečů o zaměstnání ÚP ČR apod. Více si přečtěte na stránkách MPSV o příspěvku při pěstounské péči.
- **příspěvek při převzetí dítěte:** na tento jednorázový příspěvek máte nárok v okamžiku, kdy přebíráte svěřené dítě do péče. Tato dávka slouží k úhradě prvních výdajů na péči o dítě (např. na nákup ošacení, vybavení) a její výše je závislá na věku dítěte. Více si přečtěte na stránkách MPSV o příspěvku při převzetí dítěte.
- **zaopatřovací příspěvek opakující se:** tato dávka je určena pro mladé dospělé, kteří odcházejí z ústavních zařízení a mladé dospělé odcházející z náhradní rodinné péče (pěstounská péče, poručnictví apod.). Zaopatřovací příspěvek opakující se činí 17 250 Kč měsíčně a může být vyplácen nejdéle do 26 let věku nezaopatřeného mladého dospělého. Od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2027 si bude moci mladý dospělý (plně svéprávná nebo zletilá fyzická osoba) při splnění

podmínek daných zákonem vybrat, zda bude v tomto období pobírat příspěvek na úhradu potřeb dítěte + jeho bývalý pěstoun bude pobírat odměnu pěstouna nebo příspěvek při pěstounské péči, nebo zda mladý dospělý bude pobírat novou dávku zaopatřovací příspěvek opakující se. Více si přečtěte na stránkách Úřadu práce ČR.

- zaopatřovací příspěvek jednorázový: tato dávka je určena pro mladé dospělé, kteří odcházejí z ústavních zařízení a mladé dospělé odcházející z náhradní rodinné péče (pěstounská péče, poručenství apod.). Zaopatřovací příspěvek jednorázový činí 28 750 Kč, vyplácí se jedné oprávněné osobě pouze jednou. Více se dozvíte na stránkách Úřadu práce ČR.
- příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla: na tento příspěvek máte nárok, pokud pečujete nejméně o 3 svěřené děti. Jde o jednorázovou dávku v maximální výši 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč. Součet těchto příspěvků poskytnutých jedné pečující osobě za posledních 10 kalendářních let nesmí přesáhnout 200 000 Kč. Více si přečtěte na stránkách MPSV o příspěvku na zakoupení osobního motorového vozidla.

5. zdravotní postižení a jiné znevýhodnění

Pokud jste pracovali a byli při tom pojištěni:

- invalidní důchod: na tuto dávku máte nárok, pokud máte potřebnou dobu pojištění (tj. „máte odpracované roky“) a prodělal jste nemoc nebo úraz, které vám zabraňují v práci (u pracovního úrazu nebo nemoci z povolání se doba pojištění nebere v potaz). Vaši invaliditu posoudí lékař a určí její stupeň (1. stupeň – pokles o 35-49 % pracovní schopnosti, 2. stupeň – 50-69%, 3. stupeň 70 a více %). Více o výpočtu si přečtěte na základních stránkách ČSSZ o invalidním důchodu nebo na stránkách ČSSZ s podrobnými informacemi o invalidním důchodu. O invalidní důchod je možné požádat i online na e-portálu ČSSZ, více informací naleznete na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí.

Pokud nemáte odpracovanou potřebnou dobu a nevznikl vám nárok na invalidní důchod:

- příspěvek na péči: na tuto dávku máte nárok, pokud na tom nejste zdravotně dobře, nedokážete se o sebe postarat a jste závislý na pomoci druhé osoby. O příspěvku rozhoduje příslušný Úřad práce a posuzuje vaši mobilitu, orientaci, komunikaci, stravování, oblékání, hygienu a další potřeby. Pokud je vám více než 18 let, pohybuje se výše příspěvku od 1 300 Kč měsíčně u lehké závislosti až po 23 000/27 000 Kč u úplné závislosti. Více si přečtěte na stránkách MPSV o příspěvku na péči.
- průkaz OZP (osoby zdravotně postižené): na tento průkaz máte nárok, pokud jste zdravotně postižení ve smyslu mobility, orientace či autistického spektra. Průkaz vydává příslušný Úřad práce. Díky průkazu máte nárok na bezplatnou hromadnou dopravu, 75% slevu ve vnitrostátních vlacích a autobusech a další úlevy. Více si přečtěte na stránkách MPSV o přiznání průkazu OZP.
- příspěvek na mobilitu: na tento příspěvek máte nárok, pokud jste zdravotně postižení, máte průkaz OZP typu ZTP nebo ZTP/P a potřebujete se opakovaně někam dopravovat. Ke vzniku nároku stačí podat čestné prohlášení. Výše příspěvku je 900 Kč měsíčně. Jste-li osoba, která využívá zdravotnický prostředek pro domácí umělou plicní ventilaci, měsíční výše dávky je 2 900 Kč. Více si přečtěte na stránkách MPSV o příspěvku na mobilitu.
- příspěvek na zvláštní pomůcku: na tento příspěvek máte nárok, pokud jste zdravotně postižení a potřebujete pomůcku k sebeobsluze, přepravě či práci. Mezi tyto pomůcky patří zdvihací plošiny, rampy, úpravy koupelen, schodolezy, motorové vozidlo či vodící pes. K získání pomůcky je nutná spoluúčast. Více si přečtěte na stránkách MPSV o příspěvku na zvláštní pomůcku.

6. ztráta zaměstnání, nezaměstnanost

- podpora v nezaměstnanosti: na tuto dávku máte nárok, pokud máte v posledních 2 letech odpracovanou dobu důchodového pojištění nejméně 1 rok a zaevidujete se na příslušný Úřad práce jako uchazeč o zaměstnání. Více si přečtěte na stránkách MPSV o podpoře v nezaměstnanosti.
- pracovní bonus (součást superdávky): jde o motivační složku pro domácnosti, jejíž členové pracují a snaží se takto zlepšit svou finanční situaci. Výše bonusu se liší podle příjmu domácnosti. O tom, jak si spočítat pracovní bonus podle příjmu domácnosti, si přečtěte více v našem detailnějším článku k superdávce.

7. odchod do důchodu

- starobní důchod: na tuto dávku máte nárok, pokud jste dosáhli důchodového věku a máte potřebnou dobu důchodového pojištění (tj. „máte odpracované roky“). Obě hodnoty si můžete ověřit a spočítat v důchodové kalkulačce ČSSZ. Více si přečtěte na základních stránkách ČSSZ o starobním důchodu nebo na stránkách ČSSZ s podrobnými informacemi o starobním důchodu. O starobní důchod můžete požádat i online na e-portálu ČSSZ: více informací naleznete na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí.
- výchovné: na tuto dávku máte nárok, pokud jste ve starobním důchodu a pečoval jste jako rodič o dítě v největším rozsahu. Automaticky ho pobírají ženy, muži se mohou o výchovné přihlásit, pokud o dítě pečovali převážně o ni. Výše výchovného je 500 Kč měsíčně za každé vychované dítě. Více si přečtěte na stránkách MPSV o zvýšení starobního důchodu o výchovné.

8. úmrtí

Pokud vám blízký zesnulý měl odpracovanou potřebnou dobu důchodového pojištění:

- vdovský/vdovecký důchod: na tuto dávku máte nárok, pokud Váš zesnulý manžel nebo manželka pobírala starobní nebo invalidní důchod. Nárok na tento důchod bohužel nemají druhové/družky ani registrovaní partneři/partnerky. Více si přečtěte na stránkách ČSSZ o vdovském/vdoveckém důchodu. O vdovský/vdovecký důchod můžete požádat i online na e-portálu ČSSZ, více informací naleznete na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí.
- sirotčí důchod: na tuto dávku máte nárok, pokud Váš zesnulý rodič či osvojitel pobíral starobní nebo invalidní důchod a měl odpracovanou potřebnou dobu důchodového pojištění. Více si přečtěte na stránkách ČSSZ o sirotčím důchodu. O sirotčí důchod můžete požádat i online na e-portálu ČSSZ, více informací naleznete na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí.

A bez ohledu na odpracovanou dobu:

- pohřebné: na tuto dávku máte nárok, když vypravujete pohřeb nezaopatřenému dítěti nebo rodiči nezaopatřeného dítěte. Výše pohřebného je 5 000 Kč bez ohledu na příjem rodiny. Více si přečtěte na stránkách MPSV o pohřebném.

Pokud jste v tíživé životní situaci, neváhejte a obraťte se s dotazem na naši help linku +420 770 600 800, případně kontaktujte pracovníky na našich pobočkách. Rádi vám poradíme a pomůžeme.

<https://www.clovekvtisni.cz/prispevky-pridavky-davky-jak-se-v-nich-vyznat-a-na-co-mam-narok-10268gp>